

horas si adiunxeris^a decem^b et novem horis, fiunt viginti quattuor horae: unus dies 797
integer in decem^b et novem annis iuxta zodiaci iam solis et lunae regulam plenus
et perfectus¹. Et ut certius intellegi possit, quae sit causa saltus lunaris: hunc^c vero
citior quaedam et velocior hora suae^d incensionis generat²; sicut et undecim dies
5 epactarum^e annuis temporibus solent facere. Verbi gratia: si modo huius lunae No-
vembri mensis incensio sexta hora diei facta est, erit sequenti anno eiusdem lunae
una^f hora et uno puncto et nona decima parte unius puncti incensio ante horam
sextam, ita ut tota sexta^g hora et unus^h punctus quintae horae et nona decima pars
unius puncti eiusdem horae anticipetur. Et sic decrescereⁱ solet per singulos annos
10 usque in diem integrum, qui fit horarum viginti quattuor.

Haec vestrae excellentissime sapientiae^k, mi dulcissime David, in memoriam
revocare curavi; non ignota ingerens, sed nota repetens³ propter oportunitatem prae-
sentis lunae, in qua ratio^l saltus, ut videtur, maxime consideranda est. Licet non
ignoremus aliter alios saltum^m computare et inserere velle, tamen propter rationem
15 paschalisⁿ lunae, quae omnimodis inviolabilis et immutabilis permanere debet, secundum
antiqua sanctorum patrum instituta^o et totius sanctae ecclesiae consuetudinem hic
maxime^p Novembrio mense notandus esse videtur⁴.

Ego vero veteris inmemor proverbii: 'Non feres ligna in silvam'⁵, has sub munus-
culi nomine litterulas in vestras transmisi divitias; memores vos esse sciens laudatae Luc. 21, 2.
20 viduae, quae aurato^q templo duo addidit minuta, et illorum, qui pilos caprarum in Exod. 25, 4.
tabernaculi decorem adtulerant. Et dum omnibus estis benigni, omnium in vos
favores revocatis, et cunctis copiose vestra^r benefaciens pietas cunctorum vobis divitias
adtrahit^s; sicut apostolus ait: 'Qui seminat in benedictione, de benedictione metet 2. Cor. 9, 6.
vitam aeternam'^t.

127.

25 Leo III papa Coenulfo regi Merciorum respondet de archiepiscopatu Lichfeldensi,
de pallio episcopis Londiniensibus non tribuendo, de Eadberto rege Cantuariorum, de
mancusis 365 quotannis sedi Romanae mittendis. 797.

Cod. A 2 fol. 172—173^a.

Edd. Wharton Anglia sacra I, 460, Haddan and Stubbs Councils III, 523—525, J 84, Gray
30 Birch Cartular. Saxon. I, 398—400, Jaffé Reg. 2494.

DOMINO EXCELLENTISSIMO FILIO COENULFO REGI MERCIORUM^a SEU OMNIBUS DILECTISSIMIS
EPISCOPIS ATQUE GLORIOSISSIMIS DUCIBUS LEO PAPA.

Inclite excellentie vestrae per harum transvectores litterarum, videlicet Bryne
presbiterum et Cildas seu Ceolberht ministros vestros, recepimus apices⁷; quos rele-

35 ^a) adiunxeris T. ^b) decim T, V. ^c) hanc R, V. ^d) om. V. ^e) aptarum T; corr. in epact. B.
^f) una — puncto corr. Sickel pro unius horae et (qui add. V) unius puncti codd. ^g) VI R; sex B. ^h) unius T, B.
ⁱ) decrescere corr. Sickel pro se crescere T, R, B. ^k) extollentissime sapienciae R. ^l) lunae. In qua-
dracia R. ^m) psaltum R. ⁿ) paschalis R. ^o) instituta T; statuta R, V. ^p) maximae T.
^q) curato B. ^r) copiose (-sae V) vestrae B, V. ^s) adtrahit R. ^t) amen add. V.

40 127. ^a) Lemma: Incipit epistola Leonis pape missa ad Coenulfum regem Myrciorum
omnibusque dilectis episcopis atque ducibus A 2.

1) Beda de temporum ratione c. 42 (Opp. ed. Giles VI, 228): Dies namque XXIII habet horas.
E quibus cum XIX totidem annis circuli decennovenalis distribueris, remanent V. Has per III multi-
plica — quia videlicet hora quatuor punctis constat — fiunt XX. Da singulos singulis annis, et remanet
45 unus. Hunc divide per XIX; et videbis, quod ad saltum lunae complendum . . . annuatim hora et
punctus et nonadecima pars puncti unius adcrecit. 2) Beda l. l.: De — saltu verisimile apparet, quod
eum citior, quam vulgo putatur, lunaris incensionis locus et hora procreet. 3) Cf. epp. 136. 145.
4) Beda l. l.: saltus non alibi aptius quam XII Calendarum Aprilium die videtur anno reddendus . . .
Sed sunt, qui hoc nobis in luna Novembris mensis agendum magis autument. 5) Hor. Sat. I,
50 10, 34, cf. supra p. 70. 6) 796—819. 7) i. e. epistolam, quae legitur ap. Willelmum Malmes-
biriensem Gest. regg. Angl. L. I § 88, Gray Birch Cartular. Saxon. I, 396—398.